

מראי מקומות- בבא מציעא י"ח

ולכן כ' דאין ביאור המשנה דאמרי' דשליח הגט אבדו, אלא דהאשה אומרת דכבר קיבלה גיטה, וס"ד דמהימנינן לה, כיון דלא מקדים איניש פורענותא לנפשי', וגם היא אינה זהירה כ"כ בגיטה, דאי"צ לו כ"כ, משא"כ אילו הי' עדיין בידו כדי ליתנו לה, הי' הוא נזהר בשמירתו, קמ"ל דחיישינן דשמא נמלך מליתנו לה, ולכן לא הי' נזהר בה.

(ג) **ואפי' במקום שהשיירות מצויות, והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון- לכאו' יש לעי',** מהו הצירוף בין הא דשיירות מצויות והוא דהוחזקו ב' יב"ש. וע' ברשב"א (גיטין כז:): שכ' דמה דהגמ' אוקים ר' זירא דלא כרבה, היינו משום שלא הי' מסתבר להגמ' טעמי'. דהיינו, דהי' ק' להגמ', אם מה שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר זה לא סגי לחוש, אלמא דלנפילת אחד לא חיישינן. וא"כ, מה יוסיף בהא דג"כ שיירות מצויות, הרי המעלה של שיירות מצויות הוא שהוא נפילת רבים, וע"כ הביאור הוא משום דכיון שהוא מקום שרבים מצויים שם, אנו חוששין ליוסף בן שמעון טובא, ולנפילת רבים, וא"כ למה צריך להא דמוחזקין יב"ש אחר במקום זה, ולכן חולקים על רבה. וביאר דרבה עצמו ס"ל "דכל שאנו רואין דיש אחד דשמו כן הוא ושם עירו, אנו חוששין שמא יש אחרים הרבה, ומבני השיירות נפל" [וירדא זה ק' טובא, למה נאמר דמשום שאנו מוחזקין שיש יב"ש א', דג"כ אי' עוד יב"ש הרבה].

(ד) **והוא שהוחזקו ב' יב"ש וכו'- ע' בשב שמעתתא (ד', י"ט) שהביא מהחכם צבי (קל"ד) שכ' דמה דאמרי' דהיכא דהוחזקו ב' יוסף בן שמעון דאינו יכול להחזיר הגט, היינו משום דהיכא שיש יב"ש אחר במקומו, הרי שוב לא הוי סימן מובהק מה דכתיב בהגט יב"ש, ואינו אלא סימן בינוני, ולכן אין מתירים אותה בזה. וע' בש"ש (שם, כ') דהק' על החכ"צ, מהא דמבואר בתוס' (כ: ד"ה איסורא) לגבי סימן דב' יב"ש, אפי' במקום ששיירות מצויות, מ"מ מדאורייתא אין חוששין לעוד יב"ש כל היכא דלא הוחזקו. וק', שהרי מבואר בסוגיין דלענין סימנין**

(א) **ולא מטמאה לו- פרש"י** דלאו משום כהונה קאמרת, דאין כהנות מוזהרות על הטומאה, אלא כוונת הגמ' דאינה זקוקה להטמא לו, בין ישראלית ובין כהנת, שמצוה להתעסק בז' מתי מצוה האמורים בפרשה, ד"לה יטמא" מצוה, ואם לא רצה, מטמאין אותו על כרחו. ומבואר מדברי רש"י דס"ל דאף מי שאינו מוזהר באיסור טומאה, מחוייב הוא לטמא להו' קרובים. ודבר זה תלוי במח' בין הרמב"ם והראב"ד (אבל ב', ו'), דהרמב"ם כ' לגבי המצות עשה להטמא לקרובים, "במה דברים אמורים, בזכרים שהוזהרו על הטומאה, אבל הכהנות, הואיל ואינן מוזהרות על הטומאה, כך אינן מצוות להתטמא לקרובים". אבל הראב"ד הק' עליו מברייתא זו, דמבואר דבדרך כלל נשים מצוות במצות טומאה, אף שאינן מוזהרות באיסור טומאה, ורק משום דארוסה היא אינה מצווה. **וע' בלחם משנה שם, שכ' ליישב דעת הרמב"ם ע"פ מש"כ תוס' ביבמות (כט:; וכן צידד רש"י שם), דכוונת הברייתא הוא דאף דאסור לאדם לטמא עצמו ברגל, מ"מ לז' קרובים מותר, וזהו נוגע לכל ישראל, זכרים ונקבות. וע"ע בערוך לנר ביבמות שם, שכ' לתלות המח' רמב"ם וראב"ד לשיטתייהו, דהרמב"ם ס"ל דנשים חייבות בשלמי שמחה, וממילא שייכות להאיסור לטמא עצמן ברגל. אבל הראב"ד ס"ל דכל מצות שמחה שלהן הוא רק כסות נקי', וא"כ אין שייך ליישב הסוגיא משום איסור טומאת רגל, שהרי אינה מצווה באיסור טומאה ברגל כלל. [אולם עדיין לכאו' יש להק' קצת סתירה בדברי רש"י, דכאן נקט שהיא מצווה במצוה לטמא לקרובים, ואילו ביבמות שם, כ' רש"י דטומאה לאו דוקא נקט, ואגב אוננת נקט. ועוד כ' שם לתרץ כמו תוס', דאף אם אמרי' דדוקא הוא, נוגע לענין טומאה ברגל. אולם צ"ע למה לא כ' משום המצוה לטמא לקרובים, וכמש"כ כאן. ואף אם אמרי' שאין סתירה לדינא, אלא דרש"י שם באמת ג"כ ס"ל שחייבת במצוה זו לטמא לקרובים, ומה דלא פירש כן שם הוא משום דאי"ז לכ"ע, אלא רק לר"ע דס"ל דלה יטמא מצוה הוא, מ"מ למה כאן הי' נח"ל לפרש כן, וע"ע].**

(ב) **מצא גיטי נשים וכו', הר"ז לא יחזיר, שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא לתנן- הק' הפני יהושע, ל"ל טעם זה, הרי אם אין הבעל מצוה להמוצא ליתן הגט לאשתו, א"כ ודאי אינה מגורשת, דהא אינו שלוחו לגרשה.**

וא"כ י"ל דה"ה לא שרינן בספק ספיקא. עוד כ' דספק זה דשמא נתגרשה אינה ספק, דהא יש לה חזקה שלא נתגרשה. וע"ע **בנפש חי** דתי' עפמ"ש"כ **רעק"א**, דהיכא דאין הספיקות נולדות בבת אחת דלא אמרי' בזה הדין דספק ספיקא, אבל בעלמא י"ל דגם בא"א אמרי' ס"ס. ועוד תי' דכיון דע"י הגירושין הוא עושה הספק ספיקא בידים, בזה לא אמרי' דמהני ס"ס.

(ז) **ואפי' לזמן מרובה-ק'**, בשלמא לגבי השליח עצמו שמצאו, הוא יודע אם הי' זמן מרובה מזמן שאבדו או לא, והוא בא לשאול אם יכול ליתן אותו הגט שמצא או לא. אבל היכא דאדם אחר הוא, ואנו דנים על אם הי' מהאישי או האשה נפל, איך שייך לדון אם הי' שם זמן מועט או מרובה, הרי איננו יודעים ממי נפל, וודאי אין שייך לדעת מתי נפל. וע' **בריטב"א** בגיטין (כ"ז) דביאר דזהו באמת כוונת הגמ', דנחשב לזמן מרובה כיון שאחר מצאו, ואין ידוע מתי נאבד, וצריכין לחוש שהי' שם זמן מרובה.

(ח) **כגון דקאמר נקב יש בו בצד אות פלונית-פרש"י** (גיטין כז:), האי שליח. והק' **הרש"ש** (שם) שליח מאי עבידתי', טפי הול"ל הבעל, והניח בקו'. ובשיעורי ר' **שמואל** (יט. עמ' מח) אי' דלפי מה שביאר שם, דכל החשש הוא על השליח, משום דיש עליו חשש משקר, שמא יאבד שכרו, ובבעל ליכא חשש זה, ואינו חשוד לשקר משום פשיטי דספרא, וכמ"ש"כ **תוס'** (שם), וגם הבעל יש לו מגו דנאמן לומר שגירשה, א"כ שפיר צ"ל דמיירי דוקא בהשליח, דאם הי' הבעל אומר כן, הי' נאמן אפי' בסימן שאינו מובהק, דכיון דכל החשש בסימנים הוא דדלמא משקר וכ"סומא בארובה" נקט הסימן האמיתי, א"כ אין חשש זה שייך בבעל, שאין חשוד לשקר, כיון דיכול לגרשה.

(ט) **סימנים דאורייתא או דרבנן-ע'** בפני יהושע דביאר שאלת הגמ' בב' אופנים, או דהשאלה הוא דאולי חיישינן דדלמא מתרמי סימנים של אחר כמו סימנים שלו, א"נ דשאלת הגמ' הוא אם חיישינן לרמאי או לא, דאולי יש לחוש שמא ראה הסימנים ואומר שסימנים

בינונים אין הדין כן, דהק' הגמ' דאם סימנין דרבנן, איך מחזירין אבידה בסי' בינוני, ומהו הקו', הא כל החשש בב' יב"ש הוא דרבנן, וכן צ"ל דכל החשש בסימן בינוני שיש אחר בסי' זה הוא ע"כ ג"כ מדרבנן. ולכן כ' הש"ש לחלק, דבסימנין אין שייך לומר דמוחזק לן שאין מי שיש בו סימן אחר, דהא סימן יכול להיות דבר צנוע, ולא כולי אינשי ידעי עליו, אבל בב' יב"ש דוקא, הוא דלא חיישינן היכא דמוחזק שאין ב' יב"ש בעיר, והיינו משום דכיון דלא הוחזקו, א"כ ודאי הוחזק לנו שאין עוד איש כזה, אבל לענין סימנין, שפיר חיישינן בסימן בינוני שמא יש מישהו אחר שג"כ יש לו סימן זה. ומדברי הש"ש מבואר דס"ל דמה דאמרי' "לא הוחזקו ב' יב"ש", היינו דהוחזקו שלא היו שם ב' יב"ש, אבל אם מה שאין מוחזקין היינו דאין ידוע כלל אם יש יב"ש אחר, משמע דבזה עדיין יש לחוש. וע' **ברווחא דשמעתתא** (מ"א) שהביא מהאבהת **חסד** שהק' על הש"ש דמהראשונים משמע דמה דאמרי' דלא הוחזק ב' יב"ש היינו דלא הוחזק שיש, אבל אם הוחזק שאין ב' יב"ש, בזה כ"ע מודו דאין חוששין שמא הי' מאחר.

(ה) **אמר ר' הונא חוששין לשני שוירי-הק' התורת גיטין** (קל"ב, ד', ד"ה עוד [א']), למה חוששין לזה, הרי אף דקיי"ל דהיכא דרוב וקרוב אזלי' בתר רוב, זהו רק היכא דאין קורבא דמוכח, אבל הכא הרי לכאור' זה חשיב קורבא דמוכח, דהא דאין אנו יודעין דאפי' יש עיר אחר ששמה ג"כ שוירי, וכן הק' **החתם סופר** (גיטין כ"ז). ותי' החת"ס, דכיון דב"ד של ר' הונא היו הכל מתקבצים שם מכל פזורי הארץ, א"כ בכה"ג אין לנו לסמוך על קורבא בכלל.

(ו) **קתני מיהת בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה-הק' השטמ"ק** בשם הגליון, הא לכאור' שאני הכא דיי"ל דהוי ספק ספיקא, ספק שמא לא הי' גט זה שלה אבל כבר גירשה בגט אחר, ונחזיר לה אף שאינו שלה [ולכאור' ק"ק, מהכ"ח להסתפק בזה, ואולי כיון דהבעל מודה דגירשה, שפיר חל ספק עיי"ו, וצ"ע], ספק דאפי' אם לא גירשה, שמא זהו הגט שאבד, וא"כ ע"י נתינה זו תהי' מגורשת. ותי' דבאשת איש אין הולכין אחר הרוב,

שלו הם. וע' בקהלות יעקב (כ"ט, ב') דכ' להוכיח דתרווייהו איכא, דהיינו דאם סימנים לאו דאורייתא, אז החשש הוא בשניהם, שמא רמאי הוא, וגם שמא אתרמי סימנים של אחר כמו סימנים שלו. ומוכיח מהמשך הסוגיא כאן דחיישינן לאתרמי, דהא רבב"ח ה' מסתפק אם סימנים דאורייתא ואהדרוה ל' משום סימנים, או דסימנים דרבנן ואהדרוה ל' משום טביעות עין. וכ' הקה"י, דאם הא דאין סימנים דאורייתא הוא רק משום חשש משקר, א"כ לכאו' פשוט הוא דצריך לחזור לצורבא מרבנן אפי' בסימנים בינונים, ואפי' אם אמרי' דסימנים לאו דאורייתא כלפי מי שאינו צורבא מדרבנן, דהא צורבא מרבנן לא חשוד לשקר. וע"ע בקצות (רנ"ט, ב') דכ' להוכיח דאין שייך לומר דכל הצד דסימנין דרבנן הוא משום חשש משקר, דהא מחלק הגמ' בין נקב בעלמא ובין נקב בצד אות פלונית. ואם אי' דכל הנידון הוא חשש משקר (דהיינו דעכשיו ראה הסימן), א"כ מאי נפק"מ בין נקב בעלמא לנקב בצד אות פלונית, אע"כ שיש ג"כ חשש דאתרמי נקב כזה בגט אחר. וכ' הקצות (בשי' הרמב"ם) דאף אם אמרי' לגבי אבידה דהכל תלוי בחשש משקר, אולם הי' נסתפק ר' אשי דאולי לענין איסור כריתות חיישינן טפי מדרבנן, לחוש גם לאתרמי. וביאר דשאלת ר' אשי כך הוא, האם סימנין דאורייתא, דהיינו דרק מדאורייתא מהני, אבל מדרבנן צריכין לחוש משום חשש כרת, או דלמא מדרבנן, דהיינו אף מדרבנן יכולין לסמוך על סימנין אף באיסורי כריתות, אלא דעכ"פ יהי' צריך להיות סימן מובהק.